বিদ্যাসাগর বিশ্ববিদ্যালয়

VIDYASAGAR UNIVERSITY

Question Paper

B.A. General Examinations 2022

(Under CBCS Pattern)

Semester - II

Subject : SANSKRIT

Paper : DSC 1B/2B-T

(Sanskrit Prose)

Full Marks : 60

Time : 3 Hours

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.
The figures in the margin indicate full marks.

1. यथेच्छं **पञ्च** प्रश्नाः समाधेयाः (संस्कृतेन देवनागर्य्या च)। 2×5=10

(क) 'कादम्बरी' इत्याख्यस्य काव्यस्य रचयिता कः? काव्यमिदं कथामध्ये आख्यायिकामध्ये वान्तर्भवति?

(ख) चन्द्रापीड़ः कः आसीत्?

(ग) 'कादम्बरी' इति शब्दस्य कोऽर्थः?

(घ) शिवराजविजयकाव्यस्य नायकः कः? को वास्य प्रतिनायकः?

(ङ) शिवराजविजये औरङ्गजेवस्य उपाधिः क आसीत्?

P.T.O.

Vidyasagar University

(च) आश्रमवासिभिः कस्याः क्रन्दनं श्रुतम्? सा कथम् आश्रमसमीपम् आगतवती?

(छ) वासवदत्ता केन विरचिता? कीदृशं काव्यमेतत्?

(ज) कादम्बरीं व्यतिरिच्य वाणभट्टेन रचितं काव्यान्तरं किम्? तच्च काव्यं कथा आख्यायिका वा?

2. यथेच्छं **चत्वारः** प्रश्नाः समाधेयाः 5×4=20

(क) ''अतिगहनं तमो यौवनप्रभवम्''—कं प्रति कस्य उक्तिरेषा? कथं यौवनप्रभवम् अतिगहनम्?

(ख) ''यौवनारम्भे च प्रायः शास्त्रजलप्रक्षालननिर्मलापि कालुष्यमुपयाति बुद्धिः''—उक्तिरियं व्याख्येया।

(ग) ''महतीयं खल्वनर्थपरम्परा''—तात्पर्यं स्पष्टीक्रियताम्।

(घ) शिवराजविजये ब्रह्मचारिगुरोः चरित्रचित्रणं संक्षेपेण क्रियताम्।

(ङ) हितोपदेशे उल्लिखितायाः कस्याश्चित् कथायाः सारः संक्षेपेण लेख्यः।

(च) कस्यचि**देकस्य** टीका लेख्या—

सुबन्धुः, दण्डी

3. यथेच्छं प्रश्न**त्रयं** समाधेयम् : 10×3=30

(क) ''वाणोच्छिष्टं जगत्सर्वम्''—इति वाक्यस्य याथार्थ्यं निरूपणीयम्।

(ख) शुकनाशोपदेशनुसारं राजलक्ष्म्याः चरितं स्वभाषया लेखनीयम्।

(ग) शिवराजविजयानुसारं प्रातःकालीनसूर्यदेवस्य वर्णनं कुरु।

(घ) शिवराजविजयकाव्ये वर्णितस्य ब्रह्मचारिवटुद्वयस्य चरित्रचित्रणं कुरु।

(ङ) संस्कृतसाहित्ये गद्यसाहित्यस्य उद्भव-विकाशविषये कश्चन लघुबन्धो बन्धनीयः।

Vidyasagar University

বিদ্যাসাগর বিশ্ববিদ্যালয়

VIDYASAGAR UNIVERSITY

Question Paper

B.A. Honours Examinations 2022

(Under CBCS Pattern)

Semester - II

Subject : SANSKRIT

Paper : GE 2-T

Full Marks : 60

Time : 3 Hours

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.
The figures in the margin indicate full marks.

(Indian Culture and Social Issues)

1. संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च अधोलिखितेषु **पञ्च** प्रश्नाः समाधेयाः 2×5=10

(क) 'संस्कृति' इति शब्दस्य कोऽर्थः?

(ख) वाल्मीकिरामायणस्यादिमं श्लोकं लिखतु।

(ग) विवाहः कतिविधः? ते च के?

(घ) उत्तररामचरितं केन विरचितम्? अस्य मुख्यः रसः कः?

(ङ) 'कथासरित्सागरः' कस्य रचना? तस्य समयः कः?

(च) विभाजनात् परं जातः पुत्रः पितृसम्पत्तौ कथं अधिकारी भवेत्?

Vidyasagar University

(छ) दिव्यप्रमाणे साधारणविधिः को भवति ?

(ज) व्यवहारविषयः अन्यत् केन नाम्ना परिचितः ?

2. अधोलिखितेषु **चत्वारः** प्रश्नाः समाधेयाः (एकस्य प्रश्नस्य उत्तरमवश्यमेव संस्कृत भाषया देवनागरीलिप्या च प्रदेयम्) : 5×4=20

(क) टीका लेख्या–यक्षगानम्।

(ख) गीतगोविन्दस्य गीतिधर्मिता आलोचनीया।

(ग) प्रतिमानाटकमाश्रित्य रामचरितं चित्रयतु।

(घ) सिन्धुसभ्यताविषये एका टीका लेख्या।

(ङ) सभ्यता–संस्कृत्योः भेदं प्रदर्शयतु।

(च) कालिदासकृतिषु रघुवंशस्य विषयः आलोच्यताम्।

3. **त्रयः** प्रश्नाः समाधेया : 10×3=30

(क) भारतीयसंस्कृतौ वर्णव्यवस्थायाः महत्त्वं निरूपयत।

(ख) लोकसङ्गीतचर्चायाम् ऋतुसंहारस्य अवदानं विचार्यताम्।

(ग) केरालानृत्ये संस्कृतस्यावदानं स्पष्टीक्रियताम्।

(घ) भारतीय–इसलामसंस्कृतौ संस्कृतस्य स्थानं निर्णयतु।

(ङ) भारतवर्षस्य कृषिविषयकाणाम् ऋतुविषयकाणाम् उत्सवानां परिचयः प्रदेयः।

Vidyasagar University

OR

(Sanskrit and Other Modern Indian Languages)

1. संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च अधोलिखितेषु **पञ्च** प्रश्नाः समाधेयाः 2×5=10

(क) किम् नाम भाषाविज्ञानम्?

(ख) भारतीयार्यभाषायाः के तावत् स्तराः?

(ग) किं नाम शब्दार्थतत्त्वम्?

(घ) आधुनिक-भारतीयार्यभाषायां का भाषाः प्राप्यन्ते?

(ङ) प्राचीन-भारतीयार्यभाषायाः मुख्याः भेदाः के?

(च) भाषाविज्ञानस्य शाखाः कियत्यः सन्ति, काश्च ताः?

(छ) कण्ठवर्णाः कतिभेदाः?

(ज) मुखविवरस्याऽनुसारेण स्वरानां कियन्तो भेदाः, के च ते?

2. अधोलिखितेषु **चत्वारः** प्रश्नाः समाधेयाः (एकस्य प्रश्नस्य उत्तरमवश्यमेव संस्कृत-भाषया देवनागरीलिप्या च प्रदेयम्) 5×4=20

(क) संस्कृतभाषायाः रूपतात्त्विकं वैशिष्ट्यं संक्षेपेणालोच्यताम्।

(ख) संस्कृतभाषायाः ध्वनितात्त्विकवैशिष्ट्यानि आलोच्यन्ताम्।

(ग) टीका लेखणीया (**द्वे**) :

स्वरभक्तिः, वर्णविपर्ययः, अभिश्रुतिः।

(घ) आधुनिक भारतीयभाषाणां संक्षिप्तः परिचयः प्रदेयः।

(ङ) टीका लेख्या (**द्वयोः**) :

मालयालम्, काणाड़ी, तेलेगु।

(च) प्राचीन-भारतीय-आर्य-भाषायाः वैशिष्ट्यानि आलोच्यन्ताम्।

Vidyasagar University

3. **प्रश्नत्रयं** समाधेयम् : 10×3=30

(क) ध्वनिपरिवर्तणस्य कारणानि वैशाद्येनालोच्यन्ताम्।

(ख) संस्कृते आर्येतर-भाषाणां प्रभावः आलोच्यताम्।

(ग) आधुनिक-भारतीयसाहित्यस्य उत्सरूपेण संस्कृतभाषायाः अवदानं प्रतिपादनीयम्।

(घ) संस्कृतभाषायाः समुन्नतये प्रादेशिकभाषाणां योगदानं किमासीत्? संक्षेपेणालोच्यताम्।

Vidyasagar University

OR

(Indian Epigraphy & Paleography)

1. संस्कृत भाषया देवनागरीलिप्या च अधोलिखितेषु **पञ्च** प्रश्नाः समाधेयाः 2×5=10

(क) का नाम ब्राह्मीलिपिः ?

(ख) अशोकस्य मतानुसारं धर्मः कः ?

(ग) किं नाम गिरनार-अभिलेखः ?

(घ) प्राचीन-भारते कति लिपयः आसन् ?

(ङ) किं नाम एराणस्तम्भलिपिः ?

(च) किं नाम अभिलेखः (Epigraphy)

(छ) शारदालिपेः प्रचारः भारतस्य कस्मिन् प्रान्ते अभूत् ?

(ज) भारतीय अभिलेखशास्त्रे व्यवहृताः के के अब्दाः सन्ति ?

2. अधोलिखितेषु **चत्वारः** प्रश्नाः समाधेयाः (एकस्य प्रश्नस्य उत्तरमवश्यमेव संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च प्रदेयम्) : 5×4=20

(क) दिल्लि-टोपरास्तम्भशिलालेखे वर्णितानां राजन्यानां परिचयः प्रदीयताम्।

(ख) टीका लेखनीया (**एकस्य**) :

विक्रमसंवतसरः, मालवसंवतसरः।

(ग) मेहरौली-लौहस्तम्भ-विषये एकः प्रबन्धो विरच्यताम्।

(घ) लेखनोपकरणविषये एका टीका लिख्यताम्।

(ङ) अभिलेखशास्त्रे जेमस-प्रिणसेप् महोदयस्य योगदानं वर्णयत्।

(च) अनुवादं कुरु—

चत्वारि हस्तशतानि वीशत् (विंशत) उत्तराणि आयतनेन एतावन्ति एवं विस्तीर्णेन पञ्चसप्ततिहस्त-अनवगाटेन भेदेन निःसृतसर्वतोयं मरुधन्वकल्पम् अतिभृशं दुर्दर्शनम् आसीत्।

Vidyasagar University

3. **त्रयः** प्रश्नाः समाधेयाः 10×3=30

(क) ब्राह्मीलिप्याः उत्पत्तेः इतिहासः वर्ण्यताम्।

(ख) भारतवर्षे लेखनशैल्याः प्राचीनताविषये आलोच्यताम्।

(ग) शिलालिप्याध्ययनस्य आवश्यकता प्रतिपादताम्।

(घ) भारतीयशिलालेखस्य इतिहासे लिपि उत्करणविदाम् (Epigraphists) अवदानम् आलोच्यताम्।

(ङ) टीका लेखनीया (**द्वौ**)—

धर्मलिपिः, सारनाथस्तम्भः, गिरनार-शिलालेखः, समाजः।

Vidyasagar University